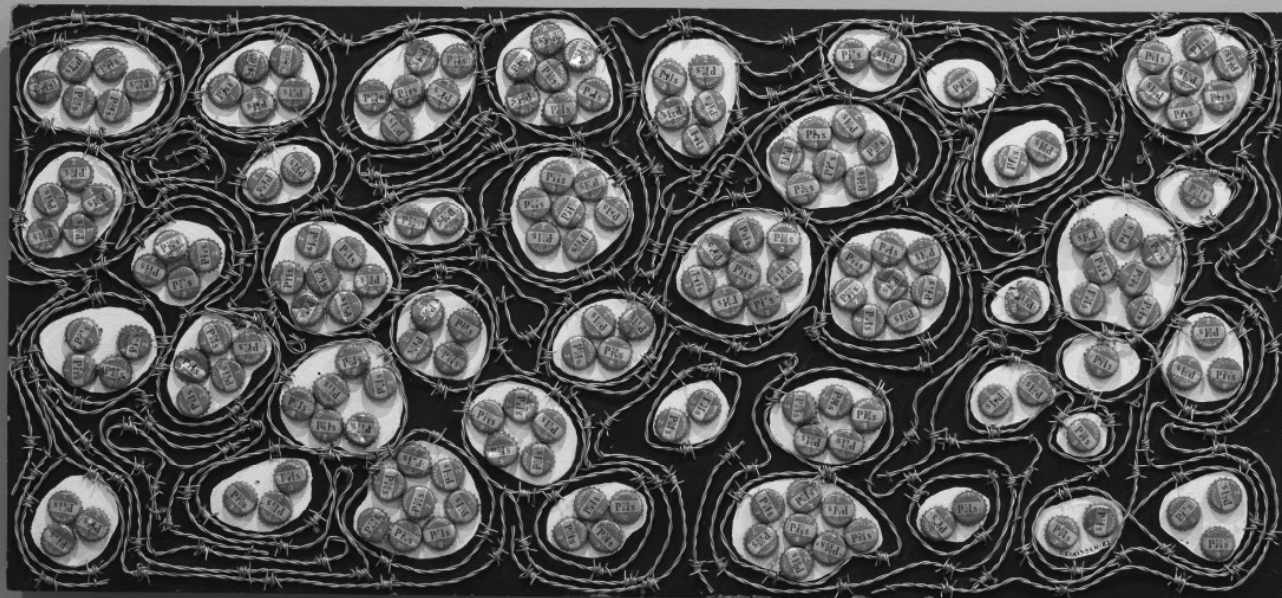

ANMELDELSE 00:00 - 06. oktober 2017

En munter refser

Tor Esaissen lager fantasieggende og taggete kunst av ting de fleste ville kastet.

Alle foto: Kjell Ove Storvik / NNKS

Oda Bhar

Anmelder

Ytterst i Lofoten bor en underlig gråsprengt én, med strålende øyne og fargesprakende, lodne bukser. Tor Esaissen (f. 1936) skal ikke ha kjøpt nye bukser siden 1990-tallet, da han kom over en pakke restegarn som han bruker til å bote hull og rifter.

Atelieret hans ligger i et nedlagt samvirkelag, på Sørvågen i Moskenes kommune, og spiller en dobbeltrolle ved at det også er galleri. I første etasje vises alt fra barnekunst til grafikk av storheter som Günter Grass, mens andre etasje er så overfylt at du må løfte unna tre arbeider for å kunne studere et fjerde.

I høst har Nordnorsk Kunstnersenter gjort en formidabel jobb med å plukke ut arbeider fra Esaissens mangslungne karriere, til en omfattende retrospektiv i Svolvær. Kuratorene Kjetil Berge, Svein Ingvoll Pedersen og Torill Østby Haaland har foretatt et utvalg fra

ANMELDELSE

Tor Esaissen PARADIS OG PIGGTRÅD. Tor Esaissen i Krysset på Sørvågen Nordnorsk kunstnersenter, Svolvær 27. august – 22. oktober

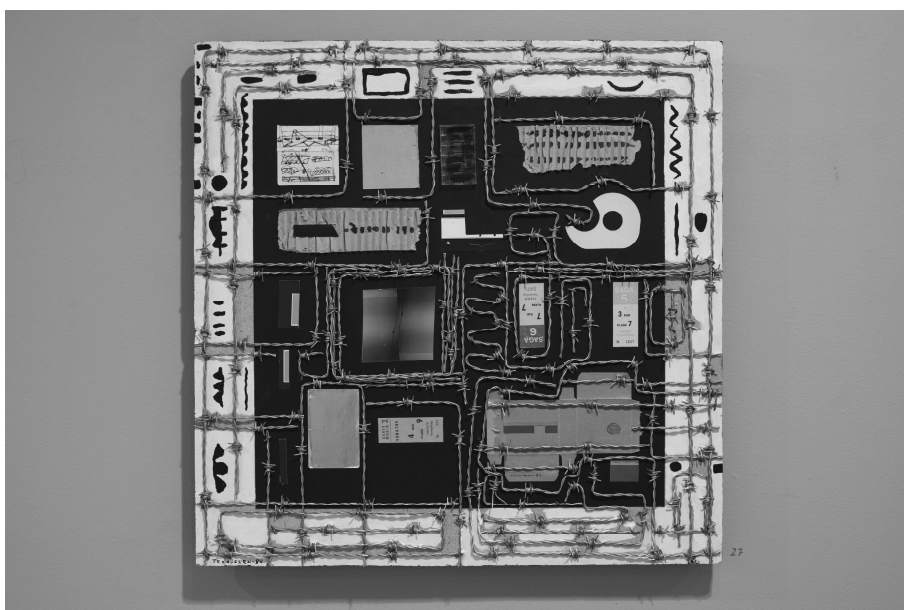
varierer fra ekspressive akvareller til dadaistiske installasjoner av tre, metall, plast og annet.

Kråkesølv. Esaissen tilhører samme generasjon som Kjartan Slettemark (1932–2008), og de to har mange likhetstrekk. De skal dessuten ha kjent hverandre, og bodde på 1970-tallet samtidig i Stockholm. Også Esaissens kunst har ofte et aksjonistisk innhold, og han var tidlig ute med et engasjement mot plastforsøpling og oljeboring i nord. Stilen er eklektisk og fri, og han benytter gjerne funne materialer som søppel og emballasje.

I utstillingen henger en uro lagd av tomme smørpakninger, koblet sammen i store ringer lik en overdimensjonert juletrelenke. Holdbarhetsdatoene gjør pakningene til en hverdagslivets kalender, oppsummert i tittelen *Det var en gang* (1998). Flere bokser har beholdt den gylne metallfolien som beskyttet smøret, noe som gir et både sjusket og glanset inntrykk. En lignende estetikk finnes i flere arbeider, som om kunstneren ikke bare er opptatt av klodens søppelproblem, men liker den uhemmede estetikken i det blanke og grelle. Lik en kråkefugl fyller han reiret med glitter og bling, og finner noe visuelt interessant i alt fra sjokoladepapir til innmaten i datamaskiner.

Piggtråd. Et annet materiale som går igjen er piggtråd, som snirkler seg lik ornamenter rundt «blomster» av grønne ølkorker, eller fanger hans egne passbilder bak et gitter under tittelen *Portrett også av deg* (1982). Det er som om han refser, eller gjør narr av oss alle: Så du tror du er fri? Ikke innbill deg noe – her er vi alle fanger! Titlene virker valgt med omhu, og tilfører humor, ordleker, overraskelser og paradokser, iblant fylt av en slags tvetydig frustrasjon, som i collagemaleriet *Stengt befrielse* (1982).

Mens han bodde i Oslo på 1970- og 80-tallet skal Esaissen ha brukt fire kilometer piggtråd i kunsten sin. Da han flyttet til Lofoten i 1986, og først fikk seg atelier i Svolvær, senere i Sørvågen, forsvant piggtråden fra arbeidene. Galleriet sitt kaller han ganske enkelt Krysset, fordi det ligger i et veikryss. Han omtaler det som et paradys, noe som også har gitt tittel til utstillingen: *Paradis og piggtråd. Tor Esaissen i Krysset på Sørvågen.*

fortsatt klingende tøndedialekt. Som baby skal han ha tatt ut av et vindu og fått epilepsi, noe som ga ham vansker med å følge vanlig skolegang. Allerede som fjortenåring ble han sendt på kunstscole i Trondheim, og fulgte opp med studier ved akademiene i Oslo, København og Paris. Senere fulgte andre prøvelser: En hjernehinnebetennelse som ga ham ett års hukommelsestap, og en kreftsykdom som kostet ham øreflippen.

Esaissen iscenesetter gjerne seg selv ved å fortelle denne typen anekdoter, noe Nordnorsk kunstnersenter har valgt å omfavne, snarere enn å trekke i tvil. I et siderom på utstillingen ruller et lysbildeshow, hvor kunstneren forteller hvordan livet har gjort ham til den han er. Historien hans er likevel ikke umiddelbart synlig i arbeidene. Dette er ingen selvbiografisk kunst – den er hverken privatpersonlig eller plakatpolitisk, men later til å springe ut av en voldsom livsglede og et glødende engasjement for verden.

Paradokser. Ifølge Svein Ingvoll Pedersen, som har skrevet teksten i utstillingsheftet – en reiseskildring snarere enn en kunstfaglig analyse – ligger kunstnerskapet fjernt fra ironi og konseptuelle undersøkelser, selv om verkene utseendemessig kan ligge nær slike trender i samtidskunsten. Esaissen er mer opptatt av en umiddelbar måte å skape kunst på, noe han mener ligger naturlig for oss alle – for samfunnet ødelegger oss med skole og «systemer».

De eldste arbeidene på utstillingen er abstrakte malerier, med dramatisk penselføring og dype farger mot svart bakgrunn. Fra 1980-tallet overtar installasjonene, og når han flytter til Lofoten smyger humoren seg inn, med lysere farger og sjokoladepapir som erstatning for edelt metall. Fra de siste ti årene dominerer akvarellmaleriene, spontant utført i virvlende primærfarger, ofte dominert av knallgult eller blåfiolett.

Periferi. Det virker opplagt av Tor Esaissen fortjener et større publikum, også utenfor Nord-Norge. Utstillingen i Svolvær føyer seg inn i rekken av retrospektiver der «glemte» kunstnere fra 1960/70-tallet trekkes frem igjen, og minner oss på at kjønn langt fra er det eneste som kan få noen til å gå under radaren – sentrum og periferi spiller også inn.

I 1964 deltok Esaissen på en utstilling for unge og lovende kunstnere, der også Guttorm Guttormsgaard (f. 1938) var med. Hva om Guttormsgaard hadde bygget opp sin samling av kunst og rariteter i Lofoten, istedenfor på Blaker rett utenfor Oslo? Ville han da ha vært like kjent for den store offentligheten, og fått fylle hele Stenersenmuseet i 2015?

At Esaissens kunst i dag virker tidsaktuell, med sin søppelkritikk og arkivorientering, kan være et eksempel på deisen om at hvis du holder lenge nok på med ditt, så kommer du før eller senere på moten. Samtidig er den passiv-aggressive energien hans interessant i seg selv, som når han dekonstruerer elektroniske duppeditter – gjenstander han visstnok hater – og bruker restene i *low tech* installasjoner.

06.10.-12.10.

AKTUELT | IDEER | KULTUR | BØKER | PÅFYLL | PORTALEN

distanse, minnet Essaisens disleksjon om en destruktiv offerhandling. Det er som om han slakter vår tid rituellet, og henger innvollene opp på veggen.

Annonse

LEIRFJORD KOMMUNE
- Muligheter på land og på vann

Leirfjord kommune søker nå
**ADMINISTRASJONSSJEF/
RÅDMANN** Søknadsfrist: 7. oktober

BEDRIFTSKOMPETANSE

Mest lest

Ingen tårer for en død hallik

30.09.17

**Linnéa Myhre om
XXXTentacion: sadistmusikk
og moral**

29.09.17

Ulvevenn bitt av ulv

29.09.17

**Posthumanisme i
barnehagen**

29.09.17

Få tilsendt Morgenbladets redaksjonelle nyhetsbrev hver fredag!

MER FRA KULTUR

KULTUR

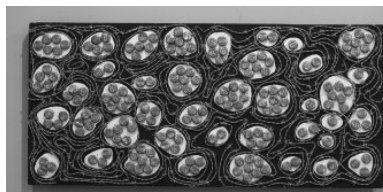
ANMELDELSE

Gud var gründer, han skapte jo ganske mye

[Renessansen brukes som bevis for at privat kunstfinansiering er best. Holder bevisene?](#)

Sjener Mussolini

[Pål Waaktaar Savoy forklarer seg selv. Og livets mange paradokser.](#)

ANMELDELSE

ANMELDELSE

ANMELDELSE

[AKTUELT](#) | [IDEEER](#) | [KULTUR](#) | [BØKER](#) | [PÅFYLL](#) | [PORTALEN](#)

En munter refser

Tor Esaissen lager fantasieggende og taggete kunst av ting de fleste ville kastet.

Revolusjon på tomgang

Revolusjonen på Nationalteatret er er søt og lett klissete.

Finstemt erindring

En forestilling like vakker og skjør som dyrefigurer i glass.

NOTERT

Living Next Door to Alice

Katalansk regissør vil bli

Mer fra Mer fra Kultur

M MORGENBLADET

Sentralbord

Kundeservice: 23 33 91 80

E-post: abo@morgenbladet.no

Sentralbord: 21 00 63 00

E-post: redaksjon@morgenbladet.no

Kronikker- og debattinnlegg sendes til:

debatt@morgenbladet.no

kronikk@morgenbladet.no

Adresse

Morgenbladet as

Christian Krohgs gate 16

0186 Oslo

Nyhetsbrev

Skriv inn din e-postadresse for å motta Morgenbladets nyhetsbrev hver fredag.

E-post

ABONNER

[OM MORGENBLADET](#) | [KONTAKT OSS](#) | [VARSLE](#) | [PERSONVERN](#) | [COOKIES](#) | [ANNONSER](#) | [ABONNEMENT](#) | [LØSSALG](#) | [E-AVIS](#) | [PODCAST](#) | [REDAKSJON](#) | [MIN SIDE](#)

Allt innhold er opphavsrettslig beskyttet. Copyright: Morgenbladet. Ansvarlig redaktør og adm. direktør Anna B. Jenssen.

Laget med [Ramsalt Media](#)